

Sygn. akt VIII U 1904/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **23 sierpnia 2018** roku ZUS II Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 30 lipca 2018 roku przeliczył emeryturę T. C. od 1 lipca 2018 roku, ustalając ją na kwotę 2818,64 zł, przy przyjęciu przyrostu składek z uwzględnieniem waloryzacji – 23,88 zł, średniego dalszego trwania życia – 195. /decyzja k.29 /

W odwołaniu z dnia 18 września 2018 roku T. C. wniósł o przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu wynagrodzeń z (...) oraz (...) 2, biorąc pod uwagę dzienne zaszeregowanie .

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, iż wysokość emerytury wnioskodawcy została ustalona w oparciu o karty wynagrodzeń oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Za okresy nieudokumentowane ZUS uwzględnił minimalne wynagrodzenie (2.02.1968 – 5.06.1968, 27.11.1968 – 7.07.1969, 23.07.1970 – 17.10.1970, 28.06.1971 – 16.11.1971, 7.12.1971 – 31.12.1975, 12.03.1976 – 11.12.1976, 20.12.1976 – 8.01.1977, 14.04.1987 – 28.04.1987, 6.08.1996 – 31.08.1996), wskazując, że jeżeli wynagrodzenie było określone stawką godzinową, to wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru emerytury może być ustalone tylko w przypadku, gdy została określona liczba godzin, jaką pracownik faktycznie przepracował w danym okresie na określonym stanowisku.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4-5/

Decyzją z dnia 16 stycznia 2019 r ZUS II Oddział w Ł. przyznał T. C. emeryturę w kwocie zaliczkowej /o symbolu (...)/, jednocześnie odmówił prawa do rekompensaty , bo nie przysługuje ona osobie, która posiada prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

/decyzja – k. 12 akt ZUS/

W dniu 28 stycznia 2019 r wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, że posiada staż pracy w warunkach szczególnych.

/odwołanie – k. 3 akt VIII U 278/19/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując, jak w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie – k. 4 akt VIII U 278/19/

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2019 r sprawy z obu odwołań zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

/postanowienie – k. 10 akt VIII U 278/19/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. C. urodził się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

W okresie 7 czerwca 1972 r do 31 grudnia 1975 r wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu na stanowisku kierowcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., na którym ostatnio otrzymywał wynagrodzenie wg. gr. IV tj. 7,50 zł za godzinę pracy plus premia do 15 %, dodatek za prowadzenie pojazdu – 2 zł ,dodatek spedycyjny 32 zł , OC 7 zł.

Premia miała charakter stały, mogła być pomniejszona za okres choroby, 2 zł dodatku było od godziny pracy, 7 zł przysługiwało dziennie za obsługę samochodu i 32 zł dziennie za rozładunek samochodu.

/zeznania wnioskodawcy – e – prot. z dnia 14.05.19 00:01:34 w zw. z e – prot. z dnia 18.12.18 00:07:28 – 00:29:12, świadectwo pracy – k. 23 akt ZUS/

W okresie od 27.11.1970 – 31.03.1971 i 19.01.1977 – 30.09.1986 r wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze godzin w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) sp z oo w Ł., na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych, kierowca.

/kserokopia świadectwa pracy – k. 31/

Za okres 1980 – 1986 r zostało wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

/zaświadczenie – k. 45 akt kapitałowych ZUS/

Decyzją z dnia 12.11.2009 r ustalono dla wnioskodawcy kapitał początkowy, przy przyjęciu podstawy wymiaru w kwocie 1109,18 zł, przy przyjęciu: 341 miesięcy okresów składkowych, okresów nieskładkowych: 2 miesiące, wwpw w wysokości **90,85 %**, ustalonego z okresu 1984 -1993. Wartość kapitału wyniosła 138.913,94 zł.

/decyzja – k. 77 - 79 akt kapitałowych/

Decyzją z dnia 10.02.2012 r organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 1 stycznia 2012 r , w obniżonym wieku emerytalnym, w związku z art. 184 ustawy emerytalnej, ustalając, iż jej wysokość wynosi:

- na podstawie art. 53 – 2542,03 zł (wwpw – 123,45 %, 488 m-cy okresów składkowych, 11miesiący okresów nieskładkowych, kwota bazowa 2822,66 zł)

- na podstawie art. 26 – 2278,30 zł (zwaloryzowany kapitał początkowy 413235,20 zł)

- na podstawie art. 183 – 2462,91 % (70% emerytury obl. na podstawie art. 53 i 30% emerytury obl. na podstawie art. 26)

/decyzja – k. 20 akt ZUS/

Decyzją z dnia 18.04.2012 r organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury , ustalając, iż jej wysokość wynosi:

- na podstawie art. 53 – 2542,03 zł (wwpw – 123,45 %, 488 m-cy okresów składkowych, 11miesiący okresów nieskładkowych, kwota bazowa 2822,66 zł)

- na podstawie art. 26 – 2278,30 zł (zwaloryzowany kapitał początkowy 413235,20 zł)

- na podstawie art. 183 – 2462,91 % (70% emerytury obl. na podstawie art. 53 i 30% emerytury obl. na podstawie art. 26).

Decyzją tą dokonano przeliczenia podstawy wymiaru z uwzględnieniem 2011 r, bez wpływu na wysokość świadczenia.

/decyzja – k. 22 akt ZUS/

W dniu 11 lipca 2018 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego przy uwzględnieniu kart wynagrodzeń i w oparciu o zmianę przepisów .

/wniosek – k. 25/

Decyzją z dnia 20.07.2018 r ustalono dla wnioskodawcy kapitał początkowy, przy przyjęciu podstawy wymiaru w kwocie **1124,93 zł**, przy przyjęciu: 386 miesięcy okresów składkowych, okresów nieskładkowych: 2 miesiące, wwpw w wysokości **92,14 %**, ustalonego z okresu 1977 -1986. Wartość kapitału wyniosła **151.608,60 zł**. Przy wyliczeniu uwzględniono zarobki za okres zatrudnienia w (...) za lata 1977, 1978,1979. Za okres 2.02.1968 – 5.06.1968, 27.11.1968 – 7.07.1969, 23.07.1970 – 17.10.1970, 27.11.1970 – 31.03.1971, 28.06.1971 – 16.11.1971, 7.12.1971 – 29.04.1972, 30.04.1972 – 31.12.1975, 12.03.1976 – 11.12.1976, 20.12.1976 – 8.01.1977, 14.04.1987 – 28.04.1987, 6.08.1996 – 31.08.1996 przyjęto minimalne wynagrodzenie.

/decyzja – k. bez numeru akt kapitałowych/

Decyzją z dnia 23.07.2018 r organ rentowy przeliczył wnioskodawcy emeryturę , ustalając, iż jej wysokość wynosi:

- na podstawie art. 53 – 2542,03 zł (wwpw – 123,45 %, 488 m-cy okresów składkowych, 11miesiący okresów nieskładkowych, kwota bazowa 2822,66 zł)

- na podstawie art. 26 – 2294,14 zł (zwaloryzowany kapitał początkowy 417035,31 zł)

- na podstawie art. 183 – 2467,66 % (70% emerytury obl. na podstawie art. 53 i 30% emerytury obl. na podstawie art. 26).

Od 1.09.2018 r emerytura wyniosła 2818,52 zł.

/decyzja – k. 26 akt ZUS/

W dniu 30 lipca 2018 r wnioskodawca złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, wnosząc o obliczenie faktycznych zarobków wraz z dodatkami.

/wniosek – k. 28 akt ZUS/

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2018 roku organ rentowy odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego, ponieważ w wyniku dokonanego przeliczenia wartość kapitału nie uległa zmianie.

/decyzja – k. nienum . akt kapitałowych/

Zaskarżoną decyzją z dnia **23 sierpnia 2018** roku ZUS II Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 30 lipca 2018 roku przeliczył emeryturę T. C. od 1 lipca 2018 roku, ustalając ją na kwotę 2818,64 zł, przy przyjęciu przyrostu składek z uwzględnieniem waloryzacji – 23,88 zł, średniego dalszego trwania życia – 195.

/decyzja k.29 /

W dniu 18 grudnia 2018 r ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą.

/wniosek – k. 1 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 stycznia 2019 r ZUS II Oddział w Ł. przyznał T. C. emeryturę w kwocie zaliczkowej /o symbolu (...)/, jednocześnie odmówił prawa do rekompensaty , bo nie przysługuje ona osobie, która posiada prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

/decyzja – k. 12 akt ZUS/

Przy przyjęciu przy ustaleniu wysokości emerytury list płac za okres zatrudnienia w (...) sp. zoo w Ł. oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres 1980 – 1986 (przy uwzględnieniu rozbieżności między tymi dokumentami) oraz w zakresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. – umowy o pracę, angaży, świadectwa pracy, przy przyjęciu stawek godzinowych i normatywnego czasu pracy obowiązującego w danym okresie,

przy uwzględnieniu innych składników wynagrodzenia wynikających z tych dokumentów, przysługujących w stałej wysokości, w przypadku świadectwa pracy – przy uwzględnienia wynagrodzenia za ostatni miesiąc zatrudnienia, przy uwzględnieniu składników w stałej wysokości, wynagrodzenie wyniosło:

I. Za okres zatrudnienia w (...) sp. zoo :

- 1/ za 1977 rok – 47.279 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 2/ za 1978 rok – 61.044 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 3/ za 1979 rok – 67.474 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 4/ za 1980 rok – 72.104 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 5/ za 1981 rok – 103.108 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 6/ za 1982 rok – 112.900 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 7/ za 1983 rok – 160.062 zł /wg. ZUS 154.879 zł/
- 8/ za 1984 rok – 200.281 zł /wg. ZUS 186.776 zł/
- 9/ za 1985 rok – 195.473 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 10/ za 1986 rok – 150.730 zł/wg. ZUS kwota tożsama/

Zadeklarowane zarobki przez zakład pracy opierały się na kwotach brutto list płac. Niezgodność dotyczy sumowania za 1983 – 1984. Zarobek brutto zawierał m.in. płacę podstawową, dodatek brygadzystowski, premię, dodatki za prace szkodliwą, OC. Faktyczna kwota do wypłaty netto okazała się wg. list płac wyższa niż wynagrodzenie brutto, ponieważ wynagrodzenie netto powstałe w wyniku uwzględniania potrąceń było powiększane o dodatki do płac, od których nie były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne, stąd nie mogą być włączone jako podstawa wyliczenia kapitału początkowego.

II. Za okres zatrudnienia w (...) nr 2 w Ł.

- 1/ za okres 7.04.72 – 29.04.1972 – 4,90 zł na godzinę + 300 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 2/ za okres 30.04.1972 – 31.12.1972 – 4,90 zł na godzinę + 300 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 3/ za okres 1.01.1973 – 31.12.1973 – 4,90 zł na godzinę + 500 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 4/ za okres 1.01.1974 – 31.12.1974 – 4,90 zł na godzinę (od 1.04. 6,50 zł) + 500 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 5/ za okres 1.01.1975 – 31.12.1975 – 7,50 zł na godzinę + 800 zł miesięcznie za dodatkowe czynności ,za grudzień 1975 – stawka 7,50 zł na godzinę, premia 15 %, dodatek za prowadzenie pojazdu 2 zł, dodatek spedycyjny 32 zł, OC 7 zł.

Przy uwzględnieniu powyższych stawek wynagrodzenie wynosiło:

- za 1972 rok – 9873,60 zł
- za 1973 rok – 15.839,20 zł
- za 1974 rok – 21.981,60 zł
- za 1975 rok – 24.830 zł

Przeciętny wskaźnik wysokości wynagrodzenia z 10 lat – 1977 – 1986 jest najkorzystniejszy i wynosi 93,10 %.

Hipotetyczny wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 93,10 %, podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 1136,65 zł, okresy składkowe – 386 miesięcy, nieskładkowe 2 miesiące, a kapitał początkowy wynosi 152.620,16 zł.

Hipotetyczna wysokość emerytury wynosi:

- wg. art. 53 – 2541,98 zł /wvpw – 123,45 %, kwota bazowa 2822,66 zł, podstawa wymiaru 3484,57 zł, okresy składkowe 488 miesięcy, okresy nieskładkowe – 11 miesięcy

- wg. art. 26 – 2396,43 zł /441.564,42 zł zwaloryzowany kapitał początkowy, 133.100,32 zł – kwota składki zaewidencjonowanej na koncie , 239,80 miesięcy średnie dalsze trwanie życia/

- wg. art. 183 – 2498,32 zł /70 % emerytury z art. 53 i 30 % emerytury z art. 26/

/pisemna opinia biegłego ds. bankowości, finansów i rachunkowości – k. 103 – 128, angaże – k. 74 - 89/

Wnioskodawca pobierał emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym w związku z zatrudnieniem w warunkach szczególnych.

/zeznania wnioskodawcy – e - prot. z dnia 14.05.19 00:01:34/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Nie zasługiwało na uwzględnienie odwołanie od decyzji z dnia 16 stycznia 2019 r w przedmiocie odmowy prawa do rekompensaty.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r. , poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,

2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ale nabył prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, zatem brak było podstaw do przyznania dodatku do emerytury w postaci rekompensaty, a odwołanie w tym zakresie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Odwołanie od decyzji w przedmiocie przeliczenia emerytury podlegało uwzględnieniu w części.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, ze zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Na mocy art. 111 ust. 1 możliwe jest ponowne obliczenie wysokości emerytury lub renty od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15 ustawy, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1)z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2)z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w

wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,
2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust.3)

Z kolei w myśl art.15 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6 cytowanego artykułu).

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku o sygn. III UZP 2/03 opubl. w OSNAPiUS z 2003 roku nr. 14 , poz.338)

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stosownie do art. 25 ust. 1, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185.

Z mocy art. 26 ust. 1 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Tablice trwania życia dla wieku ubezpieczonych w dniu przejścia na emeryturę corocznie w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" Prezes Głównego Urzędu Statystycznego /art. 26 ust. 4/.

Z kolei wskazany w art. 26 ust. 1 przepis art. 183 dotyczy nabycia prawa do emerytury przez ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy wiek uprawniający do emerytury osiągnęli w latach 2009-2014, o ile nie pobrali emerytury na podstawie przepisów art. 46 lub 50 oraz nie przystąpili do OFE albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody

budżetu państwa. Emerytura obliczana według reguł art. 183 składa się z części ustalonej na mocy art. 53 i art. 26 w określonych w tym przepisie proporcjach.

Stosownie zaś do art. 53 ust. 1 ustawy emerytura wynosi: 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się zatem do ustalenia czy możliwym jest przyjęcie do obliczenia kapitału początkowego i emerytury wnioskodawcy wyższego wynagrodzenia niż przyjęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z zatrudnieniem w (...) sp z oo w Ł. i (...).

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Podkreślić należy, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą a jego konkretnym pracownikiem. Zatem jedynie wynagrodzenie wnioskodawcy ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, że zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru, a następnie kwoty świadczenia emerytalnego. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. / tak wyrok SA w Łodzi z dnia 19.10.2016, III AUa 2185/15LEX nr 2152862/ .

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy podziela pogląd, który zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 r., zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości. Aby dokonać przeliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury trzeba mieć konkretne i rzeczywiste dowody na okoliczność uzyskiwania zarobków w danej wysokości i okresie.

Nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., sygn. akt I CKU 45/96, OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, OSNAP 1999, nr 20, poz. 662). Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym ciążył ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 sierpnia 2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641 /

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w niniejszym postępowaniu w oparciu o dokumenty zawarte w aktach organu rentowego i załączone do akt sprawy, a także zeznań wnioskodawcy oraz kart wynagrodzeń, którymi dysponował także organ rentowy, a nadto dokumentacji osobowej z okresu zatrudnienia w (...) nr 2, a także na podstawie opinii biegłego, który na podstawie przedstawionych dokumentów dokonał hipotetycznego przeliczenia emerytury.

Sąd uznał, iż można dokonać przeliczenia emerytury w oparciu o dostępne listy płac, przy czym okazało się, że tylko za 2 lata (1983 – 1984) istniała rozbieżność pomiędzy listami płac (sumowanie rubryki brutto), a wynagrodzeniem przyjętym przez ZUS na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, nadto w oparciu o angaże i świadectwo pracy - za ostatni miesiąc zatrudnienia, przy przyjęciu stałych składników wynagrodzenia oraz normy czasu pracy obowiązujących w spornych okresach (dot. (...) nr 2). Sąd w tym zakresie miał na uwadze, iż możliwym było ustalenie wysokości wynagrodzenia przy uwzględnieniu miesięcznej normy czasu pracy i stawki godzinowej wynikającej z umów o pracę.

Przyjęto normatywny czas pracy z uwagi na brak dostatecznych dowodów, że wnioskodawca wykonywał pracę ponad przewidziane normy i w jakim zakresie.

Przy powyższych założeniach została sporządzona opinia przez biegłego, której żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała.

W ocenie Sądu opinia ta jest fachowa, prawidłowa i odpowiada określonej tezie dowodowej. Wnioskodawca nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń do tej opinii. Organ rentowy wyjaśnił, że opierał się nie na listach płac ale na dokumencie RP7 i opierał się na kwotach brutto. Należy zwrócić uwagę, że także biegły opierał się na kwocie brutto, która wynikała z list płac, i tylko za wymienione dwa lata wystąpiła różnica w sumowaniu. Natomiast nie uwzględnił kwot netto, wskazując, iż były doliczane do niej kwoty nie objęte obowiązkiem składkowym. Co do drugiego ze spornych zakładów organ rentowy podniósł jedynie, że nie ma dowodów na faktyczny czas pracy, jednakże w tym przypadku można było przyjąć normatywny czas pracy, skoro wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. W istocie w aktach rentowych brak było dokumentów, na które powoływał się biegły w opinii, ale materiał ten został zgromadzony w toku postępowania sądowego, a organ rentowy miał możliwość zapoznania się z nim. Organ rentowy nie zgłosił wniosków dowodowych mających na celu wykazanie okoliczności przeciwnych, nie wniósł o uzupełnienie dowodu z opinii biegłego.

Przy przyjęciu zatem przy ustaleniu wysokości emerytury list płac za okres zatrudnienia w (...) sp. zoo w Ł. oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres 1980 – 1986 (przy uwzględnieniu rozbieżności między tymi dokumentami) oraz w zakresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. – umowy o pracę, angaży, świadectwa pracy, przy przyjęciu stawek godzinowych i normatywnego czasu pracy obowiązującego w danym okresie, przy uwzględnieniu innych składników wynagrodzenia wynikających z tych dokumentów, przysługujących w stałej wysokości, w przypadku świadectwa pracy – przy uwzględnienia wynagrodzenia za ostatni miesiąc zatrudnienia, przy uwzględnieniu składników w stałej wysokości, wynagrodzenie wyniosło:

III. Za okres zatrudnienia w (...) sp. zoo :

- 1/ za 1977 rok – 47.279 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 2/ za 1978 rok – 61.044 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 3/ za 1979 rok – 67.474 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 4/ za 1980 rok – 72.104 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 5/ za 1981 rok – 103.108 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 6/ za 1982 rok – 112.900 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 7/ za 1983 rok – 160.062 zł /wg. ZUS 154.879 zł/
- 8/ za 1984 rok – 200.281 zł /wg. ZUS 186.776 zł/
- 9/ za 1985 rok – 195.473 zł /wg. ZUS kwota tożsama/
- 10/ za 1986 rok – 150.730 zł /wg. ZUS kwota tożsama/

Zadeklarowane zarobki przez zakład pracy opierały się na kwotach brutto list płac. Niezgodność dotyczy sumowania za 1983 – 1984. Zarobek brutto zawierał m.in. płacę podstawową, dodatek brygadzystowski, premię, dodatki za prace szkodliwą, OC. Faktyczna kwota do wypłaty netto okazała się wg. list płac wyższa niż wynagrodzenie brutto, ponieważ wynagrodzenie netto powstałe w wyniku uwzględniania potrąceń było powiększane o dodatki do płac, od których nie były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne, stąd nie mogą być włączone jako podstawa wyliczenia kapitału początkowego.

Za okres zatrudnienia w (...) nr 2 w Ł. przyjęto na podstawie angaży:

- 1/ za okres 7.04.72 – 29.04.1972 – 4,90 zł na godzinę + 300 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 2/ za okres 30.04.1972 – 31.12.1972 – 4,90 zł na godzinę + 300 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 3/ za okres 1.01.1973 – 31.12.1973 – 4,90 zł na godzinę + 500 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 4/ za okres 1.01.1974 – 31.12.1974 – 4,90 zł na godzinę (od 1.04. 6,50 zł) + 500 zł miesięcznie za dodatkowe czynności
- 5/ za okres 1.01.1975 – 31.12.1975 – 7,50 zł na godzinę + 800 zł miesięcznie za dodatkowe czynności, za grudzień 1975 – stawka 7,50 zł na godzinę, premia 15 %, dodatek za prowadzenie pojazdu 2 zł, dodatek spedycyjny 32 zł, OC 7 zł.

Przy uwzględnieniu powyższych stawek wynagrodzenie wynosiło:

- za 1972 rok – 9873,60 zł
- za 1973 rok – 15.839,20 zł
- za 1974 rok – 21.981,60 zł
- za 1975 rok – 24.830 zł

Przeciętny wskaźnik wysokości wynagrodzenia z 10 lat – 1977 – 1986 jest najkorzystniejszy i wynosi 93,10 %.

Hipotetyczny wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 93,10 %, podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 1136,65 zł, okresy składkowe – 386 miesięcy, nieskładkowe 2 miesiące, a kapitał początkowy wynosi 152.620,16 zł.

Hipotetyczna wysokość emerytury wynosi:

- wg. art. 53 – 2541,98 zł /wvpw – 123,45 %, kwota bazowa 2822,66 zł, podstawa wymiaru 3484,57 zł, okresy składkowe 488 miesięcy, okresy nieskładkowe – 11 miesięcy
- wg. art. 26 – 2396,43 zł /441.564,42 zł zwaloryzowany kapitał początkowy, 133.100,32 zł – kwota składki zaewidencjonowanej na koncie , 239,80 miesięcy średnie dalsze trwanie życia/
- wg. art. 183 – 2498,32 zł /70 % emerytury z art. 53 i 30 % emerytury z art. 26/

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 23.08.18 r i przeliczył emeryturę T. C. od dnia 1 lipca 2018 roku (w zw. z art. 129 ustawy emerytalnej) w ten sposób, że do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy w części ustalonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998 o emeryturach i rentach z FUS, przyjmuje wartość kapitału początkowego w wysokości 152.620,16 zł, obliczonego przy przyjęciu wvpw kapitału początkowego w wysokości 93,10 %, ustalonego z okresu 1977 – 1986 (bo tylko w tym zakresie wyliczenie uległo zmianie na korzyść wnioskodawcy). W pozostałym zakresie – w związku z żądaniem wnioskodawcy, że winy być uwzględniane wynagrodzenia netto, a tym samym wszystkie dodatki do wynagrodzeń, niezależnie od tego, czy były obciążane składkami czy nie, odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.